

недоцільність включення механізму товарно-грошових відносин для власника сукупного капіталу, бо товарно-грошові відносини передбачають передусім незалежність товаровиробників.

Ринкові перетворення передбачають зміну основних принципів управління економікою, тобто істотним чином змінюють зовнішнє середовище функціонування підприємств, створених в умовах галузевого управління. У зв'язку з цим виникає проблема невідповідності самих підприємств вимогам до суб'єктів ринкової економіки. Для вирішення цієї проблеми необхідно адаптувати систему управління підприємством до нових умов господарювання.

Ураховуючи зміну середовища функціонування, підприємствам необхідно створити відповідні новим умовам системи поточного, оперативного і стратегічного планування; організації виробництва; контролю і аналізу діяльності; відповідну організаційну структуру. Ці питання вирішуються в рамках загального, стратегічного, фінансового, інформаційного, інвестиційного, кадрового менеджменту; управління культурою, знаннями та іміджем організації.

При цьому пріоритетними є питання фінансового управління на підприємстві в тій частині, в якій плануються, контролюються і аналізуються грошові потоки на підприємстві. У процесі адаптації системи управління підприємства до ринкових умов господарювання необхідно передбачити створення системи управлінського обліку; зміну взаємовідносин між підрозділами; упровадження стратегічного планування; освоєння поточного і оперативного планування; організацію аналітичної роботи; реформування організаційної структури; побудову інформаційно-обчислювальної мережі підприємства; розширення інвестиційної діяльності; здійснення кадрової роботи; управління культурою; нагромадження знань; формування іміджу підприємства.

Вікторія ОЛЕНИЧ

слухачка магістратури за спеціальністю
« Менеджмент організацій та адміністрування »
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри менеджменту
та публічного управління Шкільняк М.М.)

ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ НИЗЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРИЙНЯТЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний розвиток економіки характеризується значною конкурентною боротьбою суб'єктів господарювання різних галузей. Такі умови вимагають переходу до нових більш ефективних методів управління, що у свою чергу залежить від ряду чинників. Одним із найвагоміших є інноваційний розвиток. Саме інновації дають змогу підприємствам займати лідируючі позиції на ринку, збільшувати прибуток, вести гідну конкурентну боротьбу. Визначення внутрішньо-організаційних бар'єрів, які стримують упровадження інновацій, пошук шляхів їх подолання, необхідні передумови розвитку ефективних сучасних підприємств економіки нашої держави в цілому .

Вивченню і дослідженню проблем інноваційної діяльності в Україні присвячуються праці багатьох науковців. Дослідження основних проблем розвитку інноваційної діяльності вітчизняних підприємств знайшли своє відображення в роботах таких вітчизняних вчених як А.Є. Буяк, В.І. Дубницький, В.С. Здренник, Д.О. Крикуненко, Ж.Л. Крисько, Б.А. Малицький, П.П. Микитюк, П.Г. Перерва, Л.І. Федулова, М.М. Шкільняк та інші.

Стан інноваційної діяльності в Україні більшість експертів-науковців визначають як кризовий і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово розвинених країнах, а стабільне скорочення реальних обсягів фінансуванні науково-технічної стратегії не дають реального підґрунтя для переходу до інноваційної моделі розвитку.

Стримування інноваційної діяльності промислових підприємств України пояснюється обмеженістю джерел її фінансування, що пов'язано з фінансово-економічною нестабільністю в державі та кризовим станом більшості підприємств, які змушені реалізовувати інноваційні процеси за рахунок власних коштів. Відсутність власних коштів у підприємств для фінансування інновацій доповнюється іншими чинниками - високими кредитними ставками та неспроможністю отримання довготермінових кредитів, теперішнім масовим банкрутством банків. Величезною

перешкодою на шляху розвитку інноваційної діяльності в Україні є безпосередньо законодавча база. Вагомим недоліком законодавства України є некоординованість законодавчих актів між собою та їх невідповідність економічній ситуації в країні. При цьому недостатньо уваги приділяється проблемам впровадження інновацій [3, с.36].

Важливим фактором ефективності науково-технічної та інноваційної діяльності прийнято вважати ступінь сприйнятливості, а саме затребуваності суспільством в цілому і конкретними споживачами, зокрема продуктів і результатів, що отримуються у сфері інноваційної діяльності.

Розглянемо групу бар'єрів, що є визначальною у несприйнятливості до інновацій вітчизняної економічної системи, та не дозволяє ефективно комерціалізувати результати наукових досліджень. Це бар'єри, що характеризують недостатню компетентність суб'єктів інноваційної діяльності:

1. Неусвідомлення визначальної ролі інтелектуальної власності в розвитку економіки першими особами (урядовцями, керівниками наукових організацій і промислових підприємств).
2. Неусвідомлення переважною більшістю науковців важливості комерціалізації і невміння комерціалізувати результати своїх досліджень.
3. Похилий вік більшої частини науковців вищої кваліфікації (60-85 р.).
4. Переорієнтація значної кількості талановитих науковців на виконання замовлень іноземних наукових центрів і компаній.
5. Низька ефективність системи підготовки наукових кадрів.
6. Недостатнє володіння науковцями знаннями і уміннями для реалізації інноваційних проектів.
7. Зміна за останнє десятиріччя співвідношення між фахівцями інженерного і гуманітарного профілю від 80:20 до 20:80 [2, с.45].

Сталий економічний розвиток може бути досягнуто лише завдяки активізації інноваційної діяльності та ефективного використання інноваційного потенціалу країни. Актуальність інноваційного розвитку продиктована не тільки зовнішніми викликами, а й внутрішніми потребами, а саме, необхідністю забезпечення економічно збалансованого розвитку. Крім того, саме від інноваційної активності суб'єктів економічної діяльності залежить стратегічна конкурентоспроможність України у світовій економіці. А при високому рівні інноваційної сприйнятливості національної економіки в цілому, інноваційна складова української економіки почне розвиватися і як

наслідок буде забезпечений приплив капіталу, з'явиться необхідний досвід для реалізації інноваційних проектів і навчання кадрів в цьому напрямку, що дозволить забезпечити досягнення мети, поставленої в Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів «забезпечити в зазначений термін до 2020 року підвищення впливу інновацій на економічне зростання України в 1,5-2 рази у порівнянні з теперішнім часом» [4].

Стимулювання інноваційності промислових підприємств можливо, якщо:

1) Існують значні за розмірами венчурні фонди, створені спеціально для інвестування коштів у створення дослідно-експериментальних виробництв.

2) Банкам цілеспрямовано і на постійній основі виділяються кошти для кредитування на пільгових умовах (2-4 % річних) малого та середнього бізнесу за умови, що малий і середній бізнес буде розвивати інноваційне виробництво.

3) Податки, зібрані з малого та середнього бізнесу залишаються в розпорядженні місцевих бюджетів. Це створює систему зацікавленості місцевої влади у розвитку малого та середнього бізнесу на підконтрольній їм території.

4) Існує сприятлива податкова система для виробничих підприємств.

5) Держава створює, підтримує і передає в управління побудовані технопарки, бізнес-інкубатори та інші інноваційно-виробничі комплекси, в яких формується інфраструктура, необхідна для виникнення там експериментальних виробництв.

6) Держава здійснює ефективну політику кадрового відбору людей, залучених до процесу впровадження інновацій та розвитку економіки [1, с.136].

Формування сприйнятливої до інновацій економіки є першочерговим завданням і одним з пріоритетних напрямків. Україна має величезний потенціал для реалізації пріоритетних напрямів та переходу на інноваційний шлях розвитку. Однак, можна створювати величезний інноваційний потенціал, спрямовувати гігантські ресурси на стимулювання інноваційної активності, але при низькій інноваційній сприйнятливості національної економіки, отриманий результат зовсім не виправдає наявні очікування. Для цього необхідно формувати систему заходів, спрямованих на забезпечення інноваційної сприйнятливості економічної системи, що відбиває здатність національної економіки сприймати інновації.

Література:

1. Інноваційний розвиток підприємства [Електронний ресурс] : навч. посіб. / П. П. Микитюк, Ж. Л. Крисько, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна, С. М. Скочиляс. – Тернопіль : Принтер Інформ, 2015. – 224 с.
2. Крикуненко Д.О. Проблеми впровадження інновацій на підприємствах / Д.О. Крикуненко // Маркетинг і менеджмент інновацій.- 2011.- № 4 .- С. 45-49.
3. Микитюк, П. Перепони інноваційного розвитку економіки та шляхи їх подолання / П. Микитюк // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Економіка.– 2005.– № 18.– С.36-39.
4. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / [Електронний ресурс].

Андрій ОЛІЙНИК

слухач магістратури за спеціальністю
«Державна служба»

(науковий керівник: к.н.держ.упр., доцент кафедри менеджменту та публічного управління Петриків А.В.)

SWOT-АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Сьогодні в Україні розпочата широкомасштабна реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Ефективне проведення реформи сприятиме реалізації Україною політики європейської інтеграції та розвитку співробітництва з європейськими інституціями.

Досягнення поставленої мети можна здійснити за допомогою створення передумов для розширення сприйнятливості органів місцевого самоврядування до інновацій, формування сприятливого інноваційного середовища всередині них.

Для оцінки інноваційного середовища Тернопільської міської ради доцільно використати метод SWOT-аналізу [1, с. 164], який передбачає детальне вивчення та структуризацію сильних і слабких сторін, можливостей і загроз об'єкта дослідження. В нашому дослідженні об'єктом виступає Тернопільська міська рада (ТМР).

До сильних сторін ТМР слід віднести те, що вона: представляє громаду м. Тернополя та здійснює від її імені та в її інтересах функції і

повноваження місцевого самоврядування; виконує державні та обласні програми, затверджує міські програми соціально-економічного та культурного розвитку; здійснює підготовку та виконання відповідного бюджету; самостійно формує органи ради (комісії, виконавчі органи); має сталу організаційну культуру, яка дає змогу об'єднувати тагуртувати працівників, що досить позитивно позначається як на моральному кліматі персоналу, так і на ефективності діяльності установи.

Серед слабких сторін ТМР можна виділити: недосконалість нормативно-правового забезпечення діяльності міської ради, зокрема недосконалу систему перерозподілу повноважень між Тернопільською обласною державною адміністрацією і Тернопільською міською радою; недостатня забезпеченість інноваційних програм і відповідних управлінських заходів фінансовими, кадровими і матеріально-технічними ресурсами; консервативна система бюджетного та податкового законодавства, що значно зменшує фінансові можливості міської влади; відсутність структурних підрозділів з питань інноваційної діяльності; недостатній інноваційно-творчий потенціал; малий досвід запровадження управлінських інновацій, контролю щодо їх здійснення, а також запобігання відповідним деструктивним внутрішнім та зовнішнім впливам; недостатність мотивації щодо вироблення та впровадження управлінських інновацій; несформованість механізмів і процедур здійснення інновацій, розробки конкретних проектів і заходів, їх нормативного забезпечення, розрахунків щодо ресурсного забезпечення, наукового обґрунтування тощо.

Існування значного переліку сильних сторін створює для ТМР низку потенційних можливостей, до яких можна віднести: розробку і реалізацію програм місцевого розвитку, які матимуть інноваційний характер; виділення коштів з місцевих бюджетів для реалізації інноваційних проектів та програм; акумуляцію ресурсів на наукові дослідження, інновації та формування науково-інноваційної інфраструктури; залучення фахової допомоги з упровадження методів інноваційного менеджменту в системі місцевого самоврядування; кадрове забезпечення інноваційної діяльності в міській раді (наприклад закріплення функцій з інноваційного менеджменту за працівниками; створення окремого структурного підрозділу з питань інноваційного розвитку міста); запровадження нових (інноваційних) ресурсів і технологій, можливість впровадження в готовому вигляді управлінської кращої практики.

Нестабільність зовнішнього середовища, а також наявність у ТМР слабких сторін, створює низку загроз, до яких належать: ускладнення